

Hároméves megállapodás a közalkalmazotti szférában

A gazdasági és társadalmi felemelkedés, a gazdaság tartós növekedése, a gazdaság és az államháztartás egyensúlyának helyreállítása — ideértve az államháztartási reform végrehajtását — közös jövőnk alapja. A szükséges lépések megtételéhez és sikeréhez elengedhetetlen a társadalmi párbeszéd, az együttműködés és a béke.

Az államháztartási reform tennivalóit és a munkavállalókra háruló következményeket szem előtt tartva, a kormány, illetve a közalkalmazotti szféra munkavállalóit képviselő konföderációk és szakszervezetek, a helyi önkormányzatok országos szövetségei, az intézményi munkáltatói szövetségek (a továbbiakban: Partnerek) — a Kormány és a Partnerek együtt a továbbiakban: Felek — arra a közös elhatározásra jutottak, hogy a reform mielőbbi sikeres végrehajtásának érdekében rendszeres együttműködést alakítanak ki és tartanak az 1996-98. években a Költségvetési Intézmények Érdekegyeztető Tanácsa (a továbbiakban: KIÉT), az ágazati egyeztető fórumok, valamint egyéb kapcsolattartási formák keretében.

A Feleket az a meggyőződés vezeti, hogy az államháztartási reform nem valósítható meg az érintett munkavállalók többségének támogatása — illetve adott kérdésekben tudomásulvétele — nélkül.

Együttműködésükben biztosítékot látnak arra, hogy a reform előnyeiből a munkavállalók is részesüljenek, illetve elviselhetővé tegyék számukra az elkerülhetetlen terheket.

A Felek — attól a szándéktól vezérelve, hogy a közpénzből finanszírozott közfeladatok meghatározása és ellátása közmegegyezést tükrözzön — az 1996-98 évekre a következőkről állapodnak meg:

I. Bérpolitika

A Felek

egyetértenek abban, hogy a közalkalmazotti szférában a hatékony munkavégzés elemi feltétele az ott dolgozó munkavállalók munkájának méltányos anyagi elismerése,

között egyetértés alakult ki a bérpolitika három alapvető törekvésében, nevezetesen, hogy

olyan intézményrendszerre van szükség, amely ösztönzi a teljesítményt és a minőségi munkavégzést,

a közalkalmazotti szféra és a versenyszféra bérszínvonala közötti olló az elkövetkezendő három év során ne nyíljon tovább, sőt, a különbség lehetőleg csökkenjen,

a közalkalmazotti szféra reálbérszínvonala — az 1996-os, legfeljebb 2 %-os

reálbércsökkenést feltételezve — 1997-től annak függvényében, hogy a gazdasági stabilizáció és az államháztartási reform a meghatározott mederben halad előre, tovább ne romoljon, lehetőség szerint javuljon.

az éves költségvetési törvényjavaslatok során — a parlamenti benyújtást megelőzően — a megállapodás céljával tárgyalásokat folytatnak a soron következő év bérnövekedéséről. Ennek keretében

rögzítik a központi költségvetés vállalását a bérnövekedés fedezetében és azt, hogy más forrásokból — így a helyi önkormányzatokéból, az egészségügyi önkormányzatéból és a költségvetési intézmények saját takarékosabb gazdálkodásából — milyen fedezet biztosítását tartják kívánatosnak, illetve lehetségesnek,

szükségesnek látják a közalkalmazotti bérméchanizmus finanszírozási rendszerének továbbgondolását, ezen belül az illetményrendszer, beleértve a pótlékok áttekintését, amely egyaránt biztosítja az ágazati, szakmai sajátosságok megjelenítését és a minőségi munka megbecsülését, valamint biztosítja azt, hogy a létszámcsökkenésből keletkező bérmegettarítás az azt végrehajtó ágazatban maradjon,

közösen fogalmazzák meg a hároméves és az ebből adódó éves bérpolitikai prioritásokat.

II. Munkajog

A Felek

1) szükségesnek tartják, hogy 1996-ban közösen áttekintsék a közalkalmazotti szféra munkavállalóira vonatkozó munkajogi szabályokat, majd ezt követően — legkésőbb 1997-ben — kialakítsák annak átfogó módosítására vonatkozó javaslatukat, amely megfelel a társadalmi és gazdasági realitásoknak, és jobban igazodik az ágazati sajátosságokhoz. A kormány vállalja, hogy a közalkalmazotti törvény egyeztetett tervezetét a hároméves időszakon belül az Országgyűlés elé terjeszti. Ezen belül különös figyelmet kell fordítani arra, hogy

— mi legyen a közalkalmazotti törvény hatálya (azaz ki tekinthető közalkalmazottnak),

— ki személyesítse meg a munkáltatót.

A kormány vállalja azt is, hogy együttműködik a Partnerekkel a közalkalmazotti törvény végrehajtását szolgáló rendeletek módosításában.

2) együttesen megvizsgálják annak lehetőségét is, hogy a közalkalmazotti szférában miképpen mozdítható előre a kollektív tárgyalások és megállapodások gyakorlata.

A Felek kívánatosnak látják ugyanakkor, hogy a jövőben — amennyiben a kollektív tárgyalások és megállapodások terén sikerül előrelépni — a munkaügyi viták

rendezése is elsődlegesen helyi szinten történjen,

3) együttműködnek az érdekegyeztetés hazai intézményrendszerének küszöbönálló újragondolásában (KIÉT, ágazati, önkormányzati, munkahelyi érdekegyeztetés),

4) áttekintik, hogy az érdekképviseltek működési feltételeinek, alkotmányos jogaik gyakorlásának javítása milyen kormányzati intézkedésekkel segíthetők, és törekednek a jelenleg megoldatlan tulajdoni és vagyoni helyzetük törvényi rendezésére.

Együttműködés az államháztartási reform megvalósításában

Az államháztartás reformja a gazdasági és költségvetési egyensúly helyreállításának, a tartós gazdasági növekedés megindulásának és ezáltal a gazdasági és társadalmi felemelkedésnek alapvető feltétele.

A Felek

egyetértének abban, hogy az államháztartás reformja során elkerülhetetlen az elmúlt évtizedekben kialakult állami ellátórendszereknek a gazdaság mai helyzetéhez történő igazítása. Szükséges a szakmai prioritások meghatározása — és ezekkel összhangban — a rájuk fordított költségvetési kiadások felülvizsgálata, a költséghatékonyság javítása,

tárgyalásokat folytatnak az államháztartási reform kormányzati jóváhagyásra váró koncepciójáról abból a célból, hogy a kormány elé már olyan reformgondolások kerülhessenek, amelyeket a Partnerekkel megvitattak és amelyek lehetőség szerint élvezik a Partnerek támogatását,

megállapodásra törekszenek a szakmai törvényjavaslatokról, azok módosításáról és ezzel összefüggésben a nonprofit törvény tervezetéről, melyek együttesen — a feladatok és a források, illetőleg ezek megosztásának és összhangjának megteremtése igényével — hivatottak az államháztartás reformjának beindítására, majd megvalósítására. E törvények első csomagja várhatóan 1996. első félévében kerüljön az Országgyűlés elé.

évente tárgyalásokat folytatnak a KIÉT keretében a költségvetési javaslatról, valamint az egyes ágazatok kiadásainak a GDP-hez viszonyított arányának alakulásáról.

Foglalkoztatás

A Felek

tudatában vannak annak, hogy az államháztartási reform a közalkalmazotti szféra munkavállalóinak egy részét kedvezőtlenül érinti. Így egyes területeken elkerülhetetlen a létszám csökkenése, melyeknek a munkavállalóra eső

nehézségeit enyhíteni szükséges. Mindez nem zárja ki a foglalkoztatási feltételek javítását, egyes területeken a létszám növekedését.

Ezért egyetértenek abban, hogy ágazati-szakmai és speciális munkaerő-piaci programokkal — ide értve a részmunkaidős foglalkoztatást, a munkaerő-piaci tanácsadást, közvetítést, az átképzést, a továbbképzést — kell segíteni, hogy minél kevesebben és a lehetséges legrövidebb időre váljanak munkanélkülivé, és az elbocsátottak minél előbb munkát találjanak. E programokat mindenekelőtt a meglévő intézményrendszerre kell építeni.

egyetértenek abban, hogy a kormánynak meg kell vizsgálnia a felsőfokú szakemberképzés struktúráját és összhangba kell hozni a munkaerőpiac igényeivel.

Közoktatás és szakképzés

A Felek

szükségesnek tartják a közoktatási törvény szakmai szempontok szerinti átfogó felülvizsgálatát. Ki kell dolgozni a közoktatás és szakképzés új finanszírozási rendszerét úgy, hogy mindez ne eredményezze források kivonását a közoktatás és a szakképzés rendszeréből.

megvizsgálják, milyen lépéseket lehet tenni a közoktatásban és a szakképzésben foglalkoztatottak munkaerő-kínálatának mérséklésére és szabályozására a nyugdíjas pedagógusok alkalmazásának szűkítésével, a pályakezdő pedagógusok számára is elérhető gyakornoki rendszerrel, a pedagógusok munkaviszony keretében történő alkalmazásának elősegítésével, valamint a gyakorlatból a szakemberek szakképzésbe történő folyamatos bevonásával.

a közoktatásban indokoltnak tartják megvizsgálni egy területi helyettesítési rendszer megszervezését az álláshelyek megszűnésével munkanélkülivé váló pedagógusok helyzetének javítása céljából,

fontosnak tartják olyan átképzési és továbbképzési rendszer bevezetését, amely elősegíti a közoktatás és a szakképzés modernizációját, a pedagógusok oktatási rendszeren belüli mobilitását és javítja a pályán maradó pedagógusok, szakoktatók és a szakmai képzést biztosító szakemberek képzettségi színvonalát.

Felsőoktatás

A Felek

egyetértenek abban, hogy tovább kell folytatni az intézményi struktúra átalakítását oly módon, hogy a növekvő hallgatói, tanulói létszám mellett az alapfeladatok

(oktatás, kutatás, tudományok művelése) teljesítése biztosított legyen. A felsőoktatásban központi döntésű létszámleépítésre nem kerül sor,

együttműködnek a teljesítményt és a minőségi szempontokat fokozottan érvényesítő normatív finanszírozási rendszer kidolgozásában és 1996-97. évi fokozatos bevezetésében, amely nem veszélyeztetheti az alapfeladatok ellátását,

kifejezik együttműködési szándékukat az intézményi struktúra átalakításának (integráció) felgyorsítására, amely folyamatnak a szervezeti párhuzamosságok megszüntetését, a diverzifikált és koncentrált képzést, valamint a szétaprózott intézményhálózat és a belső szervezet korszerűsítését kell eredményeznie a minőségi szempontok figyelembevételével.

Kultúra, közgyűjtemények, közművelődés

egyetértenek abban, hogy az állami és önkormányzati feladatok, e feladatok ellátásának módját és finanszírozását, és ennek foglalkoztatási garanciáit törvényekben kell rögzíteni,

ennek érdekében együttműködnek a könyvtári, a múzeumi, a közművelődési törvények megalkotásában, továbbá a levéltári törvény szükséges módosításában, a kormány pedig kötelezettséget vállal arra, hogy a kidolgozott és egyeztetett törvényjavaslatokat 1996. folyamán benyújtja az Országgyűlésnek,

egyetértenek azzal, hogy a személyi jövedelemadó 1 %-a az adózó választása alapján az általa megjelölt kulturális célra is fordítható legyen, az erre vonatkozó részletes szabályozás kialakításában együttműködnek,

kifejezik érdekeltségüket a Nemzeti Kulturális Alap működésével összefüggő szabályozás továbbfejlesztésében és az alap számára további források felkutatására irányuló erőfeszítésekben.

Művészeti intézményrendszer

A Felek

egyetértenek abban, hogy a művészeti intézményrendszer modernizációja a meglévő és megőrzendő értékek mentén történhet, és ez csak fokozatosan mehet végbe,

kifejezik érdekeltségüket abban, hogy az előadó-művészeti intézményekben az illetményrendszer átalakítása a minőségi szempontokat — az egyes előadó-művészi munkakörök sajátosságait — fokozottan figyelembe véve történjen,

egyetértenek abban, hogy a művészeti intézményrendszer működésében meghatározó jelentőségű szabályozások kialakításánál figyelembe kell venni a terület szakmai és jogi sajátosságait.

Egészségügy

A kormány megerősíti garanciavállalását az 1996. évre az EDDSZ-szel kötött megállapodás teljesülésében.

Az egészségügyi ellátás modernizációja, működőképességének és az itt dolgozók anyagi helyzetének javítása érdekében tovább kell folytatni az egészségügyi intézményi struktúra átalakítását, a finanszírozás korszerűsítését. Ez egyfelől együtt jár az aktív ágyak számának csökkentésével, illetve átstrukturálásával, a kihasználatlan járóbeteg-ellátási kapacitások megszüntetésével, másfelől viszont a krónikus és szociális ágyak számának, illetve a háziorvosi praxisok számának a növelését, valamint a járóbeteg-ellátási szolgáltatások fejlesztését jelenti. Erre tekintettel

A Felek

kifejezik együttműködési szándékukat a fenti intézkedéseket megalapozó jogszabályok kidolgozásában. Ilyenek: a társadalombiztosítás igazgatásáról, az egészségügyről, az egészségbiztosításról szóló törvények és kapcsolódó kormányrendeletek, miniszteri rendeletek. E jogszabályok tervezetei a Népjóléti Érdekegyeztető Tanács keretében kerülnek egyeztetésre. Az egészségügyi intézményrendszer átalakításának módszerét és ütemezését a népjóléti tárca az érintett Partnerekkel együttműködve dolgozza ki,

kifejezik érdekeltségüket egy olyan társadalombiztosítási reformban, amely egyfelől megőrzi az egészségügyi alapszolgáltatások ingyenességét a biztosítottak számára, másfelől nagyobb teret enged a közvetlen és a különféle biztosítási formákon keresztül közvetett lakossági hozzájárulásnak a többletigények kielégítésében,

egyetértenek abban, hogy az átalakítási folyamatot átképzési program kidolgozásával és beindításával, az egyszeri jelleggel felmerülő többletkiadások (pl. végkielégítések) részbeni központi biztosításával kell elősegíteni,

egyetértenek abban, hogy kerüljön sor a jelenlegi pótlékrendszer korrekciójának és új — magasabb díjazást biztosító — ügyleti rendszernek a kidolgozására 1996-ban, bevezetésére pedig 1997-ben.

Szociális ágazat

A Felek

egyetértenek abban, hogy a szociális ágazatban is szükség lesz — az államháztartás reformjával összehangolt — jelentős változtatásokra. Az ezt megalapozó törvények (pl. gyermekjóléti és gyermekvédelmi törvény, szociális törvény) módosításában együttműködnek,

támogatják, hogy a szociális ellátás keretében — a rászorultsági elv következetes érvényesítésével — célzottabb, hatékonyabb és magasabb összegű támogatások illessék meg a hátrányos helyzetűek különböző csoportjait,

egyetértenek abban, hogy a szociális szolgáltatások bővítésére, szakmai követelményeknek megfelelő fejlesztésére van szükség. Ennek érdekében célszerű a szakmailag indokolt létszámszükséglet biztosítása,

egyetértenek abban, hogy az államháztartási reform során meg kell határozni a szociális intézményrendszert illetően az állami, önkormányzati szerepvállalás finanszírozásának jövőbeni módját, valamint az új szakmai létszámnormák szabályozásának követelményeit,

szükségesnek tartják a szociális szolgáltatások jelenlegi szakmai létszám-irányszámának felülvizsgálatát még 1996. első félévében.

Tudományos kutatás

A Felek

szükségesnek tartják megvizsgálni, hogy a Tudománypolitikai Kollégium Titkársága hogyan erősítheti a tudományos kutatást, illetve a főtevékenységű (MTA és tárcafelügyelet alá tartozó) tudományos kutatóintézeteket érintő jogszabályi koordinációs tevékenységét,

egyetértenek abban, hogy a tudományos kutatás és annak támogatása elsődlegesen állami feladat,

egyetértenek abban, hogy át kell tekinteni a teljesítményt és a minőségi szempontokat fokozottan érvényesítő, a kutatást támogató pályázati rendszer továbbfejlesztésének lehetőségét,

egyetértenek abban, hogy a tudományos kutatás intézményrendszerének korszerűsítését jövőbe tekintően, a hazai intézményrendszerben meglévő tudásbázis megőrzésével, a szakmai szempontok és a pénzügyi lehetőségek alapján, a társadalom és a gazdaság hosszú távú igényeivel összhangban kell megvalósítani.

Honvédelem

A Felek vállalják, hogy a létszámcsökkentésekből származó bérmetakarítások felhasználásáról az érdekegyeztetés keretei között évente megállapodnak.

Rendvédelem

A Felek

szükségesnek tartják a rendvédelem bérfejlesztésének mértékénél figyelembe venni, hogy ezen a területen létszámleépítésből bérmetakarítások nem keletkeznek,

szükségesnek tartják e területen külön megállapodás megkötését 1996. évre vonatkozóan.

Infrastruktúra

A Felek

1) kifejezik érdekeltségüket a vízgazdálkodás ágazatban foglalkoztatottak jelenlegi létszámának szinten tartásában — a munkaező minőségének javítása mellett — a feladatok megfelelő színvonalú ellátásának biztosítása érdekében,

2) kívánatosnak tartják, hogy a közúti közlekedésben az államháztartási reform keretében végrehajtandó szervezeti átalakulás során külön megállapodás rögzítse a munkavállalók érdekeinek védelmét.

IV. Garanciák

A Felek

közös érdeküknek tekintik a munkabéke megőrzését a közalkalmazotti szférában, így a konfliktusok lehetőség szerinti megelőzését, elkerülését és ha mégis kialakulnának, közös erőfeszítéssel történő, gyors, tárgyalásos rendezését.

a közalkalmazotti szféra egészét, illetve ágazatait érintő munkaügyi viták rendezésében a legmagasabb szinten képviseltetik magukat.

A tárgyalásokban a kormány részéről a területileg illetékes miniszter (államtitkár), valamint a MüM és a PM képviselője, a szakszervezetek részéről pedig a konföderáció(k) vezetői, illetve az érintett ágazatok szakszervezeteinek vezetői vesznek részt. A tárgyalásokba be kell vonni az érintett helyi önkormányzatok országos szövetségeit és az intézményi munkáltatói

szövetségeket.

a tárgyalásokat a sztrájk törvényben rögzített módon kívánják lefolytatni.

a jelen megállapodás betartásának ellenőrzésére a KIÉT különbizottságot hoz létre.
A bizottság számára a szükséges adatokat a Munkaügyi Minisztérium biztosítja.

A bizottság évente értékeli a megállapodásban foglaltak megvalósítását.

V. Záradék

A jelen megállapodás nyitott az államháztartási reformban, illetve a közalkalmazotti szféra munkaügyeiben érintett minden olyan további társadalmi szereplő csatlakozása számára, aki a felsorolt törekvések jegyében kész a kormánnyal, a szakszervezetekkel, a helyi önkormányzatok országos szövetségeivel, az intézményi munkáltatók szövetségeivel együttműködni.

E dokumentum --- az érintettek közös érdekei és szándékai alapján — ágazati és szakmai részmegállapodásokkal egészülhet ki.

Budapest, 1996. március 28.

A Magyar Köztársaság Kormánya nevében

Kiss Péter

munkaügyi miniszter

A szakszervezetek részéről:

Szakszervezetek Együttműködési Fóruma: dr. Szabó Endre elnök Értelmiségi Szakszervezeti Tömörülés: dr. Kuti László elnök Agrároktatási és Kutatási Dolgozók Szakszervezete: dr. Vígh László elnök Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezete: Mester Jánosné elnök Egészségügyben Dolgozók Demokratikus Szakszervezete: dr. Gulyás Judit elnök Felsőoktatási Dolgozók Szakszervezete: dr. Kis Papp László elnök Honvédségi Dolgozók Szakszervezete: Breuer László vezető titkár Honvédszakszervezet: Sörös István elnök Közgyűjteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezete: Vadász János elnök Közszolgálati Szakszervezetek Szövetsége: Michalkó Péter elnök Közúti Igazgatóságok Dolgozóinak Szakszervezete: Kovács István elnök Magyar Köztisztviselők és Közalkalmazottak Szakszervezete: Fehér József ügyvezető elnök Magyar Zeneművészek és Táncművészek Szakszervezete: Gyimesi László főtitkár Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete: Molnár Péter ügyvivő Pedagógusok Szakszervezete: Borbáth Gábor titkár Színházi Dolgozók Szakszervezete: Döme Sándor főtitkár Szociális Területen Dolgozók Szakszervezete: Kónya Gusztávné titkár Tudományos és Innovációs Dolgozók Szakszervezete: dr. Kuti László elnök Vízügyi Országos Szakszervezet: Tarró Péter titkár

Helyi önkormányzatok országos szövetségei részéről:

Kisvárosi Önkormányzatok Országos Érdekvédelmi Szövetsége: dr. Magyar Levente
elnök Községi Önkormányzatok Szövetsége: dr. Cseszkó Ferenc főtitkár Magyar
Faluszövetség: Becze Lajos elnök Magyar Önkormányzatok Szövetsége: dr. Gémesi
György elnök Megyei Jogú Városok Szövetsége: dr. Hevessy József elnök Megyei
Önkormányzatok Országos Szövetsége: dr. Balogh László elnök Települési
Önkormányzatok Országos Szövetsége: dr. Köllner Ferenc főtitkár Intézményi
munkáltatói szövetségek részéről: Agrárkutató Intézetek Országos Szövetsége: dr.
Magyar József ügyvezető titkár Főiskolai Főigazgatói Konferencia: Medvéne dr.
Szabad Katalin Magyar Kórházaszövetség: dr. Ali Lajos elnök Magyar Kulturális
Szövetség: Török Imre elnök Magyar Rektori Konferencia: dr. Frenyó V. László
alelnök Művelődési Otthonok Szövetsége: Papp Ferenc

Ellenjegyezte:

Horn Gyula miniszterelnök